

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
25 червня 2026 року,
протокол № 13.

Т.в.о. ректора, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор

Олег ОМЕЛЬЧУК

25 червня 2026 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ БЕЗПЕКИ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
Освітня програма «Магістр права»**

м. Хмельницький
2026

РОЗРОБНИК:

Професор конституційного,
адміністративного та фінансового прав
доктор юридичних наук, професор
17 червня 2026 року

Олександр БРИГІНЕЦЬ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
17 червня 2026 року, протокол № 13.

Завідувач кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент
17 червня 2026 року

Олена ГАЛУС

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
18 червня 2026 року

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
18 червня 2026 року

Віктор ЗАХАРЧУК

Рішення методичної ради університету
18 червня 2026 року, протокол № 8.

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка
18 червня 2026 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	– 4
2.	Програмні компетентності і заплановані результати навчання	– 4
3.	Програма навчальної дисципліни	– 5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	– 6
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
	4.2. Аудиторні заняття	– 7
	4.3. Самостійна робота студентів	– 7
5.	Методи навчання та контролю	– 7
6.	Схема нарахування балів	– 8
7.	Рекомендовані джерела	– 8
	7.1. Основні джерела	– 8
	7.2. Допоміжні джерела	– 10
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 11

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– D Бізнес, адміністрування та право
2. Код і назва спеціальності	– D8 Право
3. Назва спеціалізації	– немає
4. Назва дисципліни	– Правове забезпечення банківської безпеки
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
7. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
8. Загальний обсяг вивчення дисципліни (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
9. Форма семестрового контролю	– залік
10. Місце дисципліни в логічній схемі: дисципліна пов'язана з такими навчальними дисциплінами:	–
11. Мова вивчення дисципліни	– українська

2. Програмні компетентності і заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Спеціальні компетентності СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію; СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
Програмні результати навчання	РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності; РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів; РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Безпека банківської системи як складова фінансової безпеки

Поняття і зміст банківської безпеки України. Сучасний стан розвитку банківської безпеки. Сутність фінансової безпеки банківської системи. Систематизація загроз фінансовій безпеці комерційних банків. Індикатори та критерії забезпечення безпеки банківської діяльності. Види джерел банківського права. Система банківського законодавства. Поняття та склад банківських правовідносин. Фінансова стратегія забезпечення банківської безпеки.

Тема 2. Національний банк України як центральний банк та особливий орган державного управління; його правовий статус і компетенція

Структура банківської системи. Правовий статус Національного банку України як центрального банку України та особливого органу державного управління. Його основне призначення, функції та операції. Керівні органи та структура. Статус працівників Національного банку України. Обмеження діяльності Національного банку України. Нормативно-правові акти Національного банку України. Мета і сфера банківського нагляду. Обмеження вимог Національного банку України. Взаємовідносини Національного банку України з Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України.

Тема 3. Правові основи банківського регулювання та банківського нагляду.

Банки в Україні та їхній правовий статус. Універсальні та спеціалізовані банки. Види банків за спеціалізацією. Організаційно-правові форми банків. Порядок створення, державної реєстрації діяльності та реорганізації банків. Органи управління та контролю банку. Філії та представництва банку та їхній правовий статус. Банківські об'єднання, їх види, порядок створення та державної реєстрації. Зміст банківської діяльності та обмеження щодо неї. Поняття та види фінансових установ. Основоположні засади здійснення взаємовідносин банку з клієнтами. Права клієнтів. Поняття «банківська таємниця» форми збереження банківської таємниці та підстави її розкриття. Зобов'язання банків із запобігання використанню банківської системи з метою легалізації грошей. Мета банківського регулювання та банківського нагляду. Правові засади здійснення НБУ банківського регулювання та банківського нагляду. Обмеження вимог НБУ.

Тема 4. Правове регулювання депозитних та кредитних операцій банків.

Правові засади здійснення депозитних операцій для банківських депозитів. Поняття та види депозиту (вкладу). Депозити до запитання. Депозити на визначений строк. Порядок укладання договору за строковим депозитом. Поняття «недоступність вкладів». Порядок відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів вкладникам банків у разі їх ліквідації. Види депозитних операцій як джерел формування ресурсної бази банків. Зміст і види кредитних операцій банків як операцій банків із розміщення коштів. Зміст і суб'єкти кредитних операцій. Поняття «кредит», його форми та умови надання. Основні принципи проведення кредитної політики. Порядок укладання кредитних договорів між банком і суб'єктами господарської діяльності. Види забезпечення кредитних зобов'язань. Правова основа регулювання міжбанківських кредитів. Поняття «інвестиційні операції банків» та обмеження щодо цих операцій.

Тема 5. Правові засади відкриття та ведення банківських рахунків

Порядок відкриття та ведення рахунків в установах банків. Правовий режим банківських рахунків різних видів. Поняття зміст, порядок укладання договору банківського рахунка. Операції за рахунком, що виконуються банком. Проценти за користування коштами, що знаходяться на рахунку. Підстави списання грошових коштів із рахунка. Розірвання договору банківського рахунка. Поняття, сутність і форми розрахункових

операцій банків. Платіжні системи в Україні. Форми розрахунків, які застосовуються у проведенні переказу грошей. Безготівкові операції та їх види. Готівкові операції. Юридична природа безготівкових і готівкових операцій як форм проведення банківських розрахунків. Платіжні документи, на підставі яких проводяться банківські розрахунки.

Тема 6. Правові основи валютного регулювання та валютного контролю

Функції банківської системи у сфері валютного регулювання та валютного контролю. Поняття та види операцій із валютними цінностями. Право власності на валютні цінності. Статус валюти України. Порядок використання надходжень в іноземній валюті. Ліцензії Національного банку України. Порядок організації торгівлі іноземною валютою. Зобов'язання щодо декларування валютних цінностей та іншого майна. Звітність про валютні операції. Порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те- ми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	1 3	14
1.	Безпека банківської системи як складова фінансової безпеки	18	4	4	-	-	10	18	2	-	-	-	16
2.	Національний банк України як центральний банк та особливий орган державного управління; його правовий статус і компетенція	18	4	4	-	-	10	18	2	2	-	-	14
3.	Правові основи банківського регулювання та банківського нагляду	18	4	4	-	-	10	18	2	-	-	-	16
4.	Правове регулювання депозитних та кредитних операцій банків	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	12
5.	Правові засади відкриття та ведення банківських рахунків	14	2	2	-	-	10	14	1	-	-	-	13

6.	Правові основи валютного регулювання та валютного контролю	8	2	2	-	-	4	8	1	2	-	-	6
	Усього годин	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає опрацювання завдань до кожної теми та виконання індивідуальних завдань.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів, а також порядок здобуття балів за самостійну роботу визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) дискусія.

На семінарських (практичних) заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 2) вирішення ситуаційних завдань;
- 3) складання та розгляд окремих процесуальних документів.

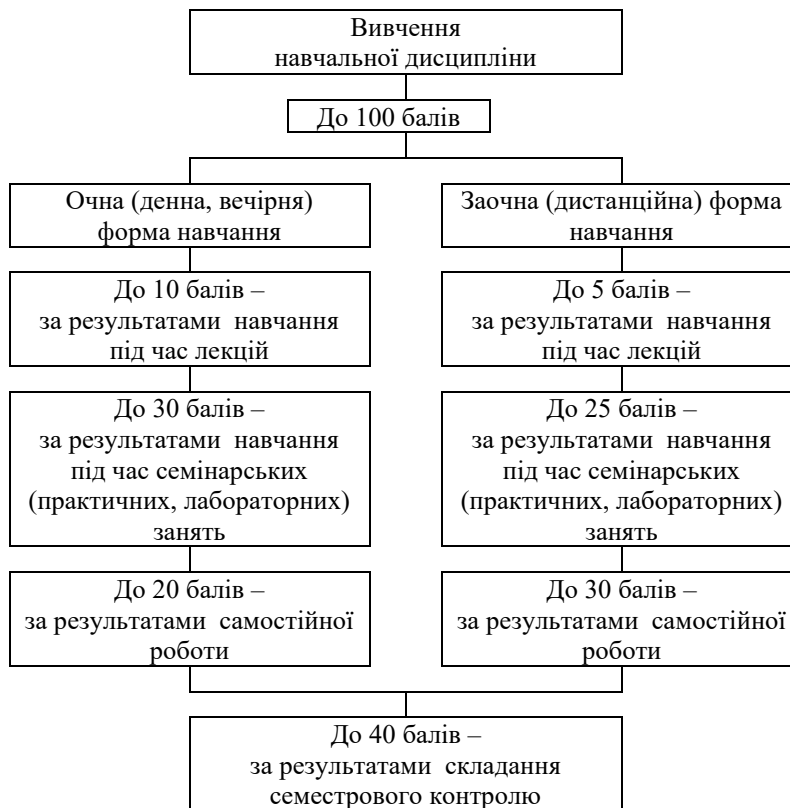
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у таких формах:

- 1) усне або письмове опитування на семінарських заняттях;
- 2) перевірка виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) складання та обговорення окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залікова оцінка виставляється на підставі результатів поточного оцінювання або складання заліку, який проводиться у формі тестування. У випадку необхідності проведення заліку онлайн, він проводиться у формі тестування із застосуванням комп'ютерних технологій в режимі реального часу.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів визначаються у силабусі з дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2010 р. № 50, № 50-51. Ст. 572.
3. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011 р., № 13, № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
4. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18–22. Ст. 144.
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. № 5–6. Ст. 30.
7. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
8. Андрущенко Г.С., Коваленко А.А., Савченко Л.А. Фінансовоконтрольне право: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 348 с. URL: <https://jurkniga.ua/contents/finansovo-kontrolne-pravo-navchalniy->

- posibnik.pdf?srsId=AfmBOoqDTrLn7NGBYCavF2SS2yhdc3Vm8VUmOc_XarntOG6zACcPSi_c.
9. Банківське право: навчальний посібник / за ред. д-ра юрид. наук, проф. Б. В. Дерев'янка; МВС України, Донецький юридичний інститут. Кривий Ріг : ДЮІ, 2020. 172 с. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8995/1/2020_%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA.%20%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf.
 10. Бригінець О.О., Гарбінська-Руденко А.В., Субіна Т.В. Банківське право. Навч. посібник. За заг. ред. Т.О. Мацелик. Ірпінь: УДФСУ, 2020. 222 с.
 11. Бригінець О.О. Актуальні проблеми підвищення рівня банківської безпеки України. Часопис Київського університету права. 2023. № 2. С. 73-76.
 12. Бригінець О.О., Василюк Д.В. Фінансово-правовий статус європейського центрального банку в інституційній структурі європейської банківської системи. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 2. С. 102-106.
 13. Бригінець О.О., Василюк Д.В. Інструментарій фінансово-правового регулювання діяльності кредитних організацій Європейських держав. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2024. № 2. С. 11-16.
 14. Бригінець О.О., Василюк Д.В. Пруденційне регулювання банківської діяльності в Європейському Союзі. Адміністративне право і процес. 2024. № 1 (44). С. 28-39.
 15. Бригінець О.О., Василюк Д.В. Порівняльно-правовий статус «універсального» та «інвестиційного» банку в Україні та в державах-членах Європейського Союзу. Наукові перспективи. 2024. № 10 (52). С. 837-851.
 16. Зюнькін А.Г. Фінансове право: Опорний конспект лекцій. К.: МАУП, 2008. 160 с. URL: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/pravoznavstvo/finansove_pravo-2.html.
 17. Ковалів М. В. Фінансове право України: навчальний посібник. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4479>.
 18. Музика-Стефанчук О.А., Якимчук Н.Я. Сучасне фінансове право. Право публічних фінансів: підручник. Київ: АртЕк, 2024. 656 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4fmb_pravo/Pidruchnyk_FP_2024-szhatyy.pdf.
 19. Сторожук І.П. Банківське право. Загальна частина: навчальний посібник. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 243 с. URL: <https://lib.univer.km.ua/sites/default/files/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE/%D0%A1%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D1%83%D0%BA%20%D0%86%20%D0%9F%20%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf>.
 20. Фінансове право : підручник за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 432 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2010/FinPravo_2010.pdf.
 21. Фінансове право: підручник. [кол. авт.: Є. О. Алісов та ін.]. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. О. О. Дмитрик ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Одеса : Юридика, 2022. 464 с. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/277-finance-pravo.html>.
 22. Фінансове право України: навч. посібник (у схемах, таблицях та коментарях). Львів: ЛьвДУВС, 2016. 308 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hurkovska_Kateryna/Finansove_pravo_Ukrainy.pdf.
 23. Фінансове право : підручник за ред. О. О. Дмитрик. Одеса : Видавництво «Юридика», 2022. 466 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19568/1/Dmytryk_FP_2022.pdf.
 24. Фінансовий контроль : навч.-метод. посіб. для здобув. Вищої освіти ден. форми

навч. 2-ге вид., доопр. і доп. [Електронне видання] / Т. Латковська, М. Сідор, Т. Голоядова. Одеса : Фенікс, 2023. 136 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/96e1d9d2-ac07-4151-9d80-504e1dfb0d8c/content>.

25. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Навч. посіб. / За ред. Косової Т.Д., Папаїки О.О. К.: Центр учбової літератури, 2011. 328 с

7.2. Допоміжні джерела

1. Бригінець О. О. Правове забезпечення валютної безпеки держави як структурного елементу фінансової безпеки держави. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. № 3 (12). С. 51-54.
2. Бригінець О.О. Правове забезпечення банківської безпеки держави як структурного елементу фінансової безпеки держави. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 40. Т 1. С. 137-140.
3. Бригінець О. О. Предмет безпосереднього замаху та особа злочинця в структурі криміналістичної характеристики методики розслідування злочинних дій з відомостями, що становлять комерційну або банківську таємницю. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. № 12. 2017. С. 93-100.
4. Бригінець О. О. Особливості початку кримінального провадження про злочинні дії з відомостями, що становлять комерційну або банківську таємницю. Економіка. Фінанси. Право. № 10/1. 2017. С.20-24.
5. Бригінець О. О. Сутність комерційної або банківської таємниці як об'єкта злочинних посягань. Економіка та право. 2017. Том 48. С.69-73.
6. Кучерявенко М.П. Податкове право України: Академічний курс : Підручник. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 701 с. URL: <http://librarium.freehostia.com/librarium-freehostia-com-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-%D0%BA%D1%83%D1%87%D0%B5%D1%80%D1%8F%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE-librarium-freehostia-com.html>.
7. Лучковська С.І. Фінансове право: навч. посібник. К. : КНТ, 2010 . 296 с. URL: <https://old.lib.dp.ua/site-libr/?idm=1&idp=172&ida=786>.
8. Назар Ю. С., Проць І. М. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 172 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/1050>.
9. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.]. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/5936edea-1028-47f5-bde5-b2021d9bd150>.
10. Правове забезпечення фінансової безпеки України: монографія / В. Т. Білоус, О. О. Бригінець, О. В. Драган, Л. М. Касьяненко та ін.; Ун-т державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2021. 428 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 164). URL: <http://ir.nusta.edu.ua/handle/123456789/7404>.
11. Удосконалення податкової системи України в контексті викликів та загроз, спричинених поширенням COVID-19: аналітична записка / за заг. ред. О. Драган, С. Брехова, О. Нагорічної / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України, Наук.-дослід. ін-т фіскальної політики. Ірпінь, 2020. 96 с. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/123456789/5593>.

12. Фінансове право України (загальна частина): навчальний посібник / Л. М. Касьяненко, Т. О. Мацелик, Н. Б. Новицька та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 234 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 173). URL: <https://ir.dpu.edu.ua/items/9bde0564-44e8-4672-a704-2f55afdec81a/full>.
13. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль: підручник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 284 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/77ff1dd2-3d41-4f26-a0d3-d5c0eb7fd20e/content>.
14. Bogdan Derevyanko, Yevhen Zozulia and Liudmyla Rudenko (2017). Money assets of internally displaced persons as financial resources of commercial banks. Banks and Bank Systems, 12(4), 211-217. doi:10.21511/bbs.12(4-1).2017.09

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <https://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <https://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://www.supreme.court.gov.ua> – Офіційний сайт Верховного Суду.
5. <https://www.court.gov.ua> – Веб-портал «Судова влада України».
6. <https://www.gp.gov.ua> – Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора.
7. <https://www.npu.gov.ua> – Офіційний сайт Національної поліції України.
8. <https://www.nbu.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.